

СХВАЛЕНО
на засіданні педагогічної ради
від 30.08.2021 № 1
Голова _____ Л. Дацко

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом директора
від 01.09.2021 №__
Директор _____ О. Дубик

АНТИБУЛІНГОВА ПОЛІТИКА
Шклівського закладу
загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів
імені Мар'яна Корчака
на 2021-2022 н. р.

Актуальність

Основне завдання сучасної школи - *створення нового освітнього простору*, головними засадами якого є *безпечне навчальне середовище*, а також забезпечення прав, свобод та інтересів дітей. Сьогодення освіти характеризується потужною реформою галузі, що базується на Концепції НУШ. Проте, дуже часто в освітніх закладах поряд із позитивними моментами постає проблема булінгу та порушення норм поведінки здобувачами освіти, що не дозволяє в повному обсязі досягти поставлених демократичних орієнтирів. Серед сучасної молоді надзвичайно загострилася проблема насильства, довготривалих агресивних проявів у міжособистісних стосунках підлітків, здійснюваних самими дітьми одне до одного.

Тому, дуже важливо, щоб здобувачі освіти, їх батьки та вчителі були проінформовані про таке негативне явище як булінг, його ознаки, наслідки та шляхи реагування, а головне, як його уникнути.

Образливі прізвиська, глузування, піддражнювання, стусани з боку одного або групи здобувачів освіти щодо однокласника або однокласниці – є ознаками нездорових стосунків, які можуть привести до цькування – регулярного, повторюваного день у день знущання.

За даними різних досліджень, майже кожен третій здобувач освіти в Україні, так чи інакше зазнавав булінгу в школі, потерпав від принижень і насміхань: 10% – регулярно (раз в тиждень і частіше); 55% – частково піддаються знущанню зі сторони однокласників; 26% батьків вважають своїх дітей жертвами булінгу.

За результатами дослідження було зроблено висновок, що здобувачі освіти та педагогічні працівники потребують такого стану освітнього середовища, в якому вони відчуватимуть фізичну, психологічну, інформаційну та соціальну безпеку, комфорт і благополуччя.

Безпечне і здорове освітнє середовище є сукупністю умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної або моральної шкоди.

Тому, згідно Закону України «Про освіту», Конвенції ООН про права дитини, Закону України «Про охорону дитинства», Державної цільової програми «Про затвердження Національного плану дій з реалізації Конвенції про права осіб з інвалідністю на період до 2025 року», Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькування)», наказу МОНУ «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та

застосування заходів виховного впливу в закладах освіти» від 26.12.2019р. в нашому закладі розроблено **Антибулінгову політику**, яка регулює стосунки між усіма учасниками освітнього процесу щодо питання захисту дітей від насильства та зловживань з боку однолітків і дорослих (батьків, опікунів або працівників закладу).

Мета:

створити безпечне освітнє середовище, яке забезпечує оволодіння здобувачами освіти компетентностями, необхідними для життя, та формує культуру безпечної здорової поведінки всіх учасників освітнього процесу.

Завдання:

1. Обґрунтувати умови для створення безпечного освітнього середовища в закладі, що включає психологічну та фізичну безпеку учасників освітнього процесу.
2. Визначити стан, причини і передумови поширення булінгу (цькування) в школі.
3. Підвищити рівень проінформованості учасників освітнього процесу про булінг (цькування).
4. Формувати вміння асертивної поведінки та усвідомлення булінгу, (цькування) як порушення прав людини.
5. Виховувати в учасників освітнього процесу нетерпиме ставлення до насильницьких моделей поведінки.
6. Скласти доступний алгоритм реагування та протидії булінгу.
7. Сформулювати конкретні рекомендації учням, педагогічним працівникам, адміністрації школи, батькам щодо організації безпечного середовища в школі.

Очікування:

запобігання виникненню булінгу в освітньому середовищі.

Антибулінгова політика закладу ґрунтується на *пріоритетах та цілях*, які визначені комітетом ООН:

- ✓ взаєморозуміння;
- ✓ взаємоповага;
- ✓ дружня атмосфера;
- ✓ пріоритет прав людини;
- ✓ толерантність;
- ✓ постійний розвиток;
- ✓ активна життєва позиція;

- ✓ здоровий спосіб життя;
- ✓ людяність;
- ✓ порядність;
- ✓ повага до приватного життя;
- ✓ мир;
- ✓ єдина країна.

Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладі ґрунтується на **принципах**:

- ✓ **недискримінації** за будь-якими ознаками;
- ✓ **ненасильницької поведінки** в міжособистісних стосунках;
- ✓ **партнерства та підтримки** між педагогічним колективом закладу і батьками (законними представниками) малолітнього чи неповнолітнього здобувача освіти;
- ✓ **особистісно-орієнтованого підходу** до кожної дитини;
- ✓ **розвитку емоційного інтелекту** учасників освітнього процесу;
- ✓ **гендерної рівності**;
- ✓ **демократичності** в прийнятті рішень.

Теоретичні засади

Булінг (від англ. bully – хуліган, задирака, грубіян, «to bully» – задиратися, знущатися) – тривалий процес свідомого жорстокого ставлення, агресивної поведінки з метою заподіяти шкоду, викликати страх, тривогу або ж створити негативне середовище для людини.

Найчастіше цькування ініціюють надміру агресивні діти, які люблять домінувати, тобто бути «головними». Їх не турбують почуття і переживання інших людей, вони прагнуть бути в центрі уваги, контролювати все навколо. Принижуючи інших, вони підвищують власну значущість. Нерідко це відбувається через глибокі психологічні комплекси кривдників. Можливо, вони самі переживали приниження або копіюють ті агресивні й образливі моделі поведінки, які є у їхніх сім'ях.

Зазвичай об'єктом знущань (жертвою) булінгу вибирають тих, у кого є дещо відмінне від однолітків. Відмінність може бути будь-якою: особливості зовнішності; манера спілкування, поведінки; незвичайне захоплення; соціальний статус, національність, релігійна належність. Найчастіше жертвами булінгу стають діти, які мають:

- **фізичні вади** – носять окуляри, погано чують, мають порушення опорно-рухового апарату, фізично слабкі;

- *особливості поведінки* – замкнуті чи імпульсивні, невпевнені, тривожні;
- *особливості зовнішності* – руде волосся, веснянки, відстовбурчені вуха, незвичну форму голови, надмірну худорлявість чи повноту;
- *недостатньо розвинені соціальні навички*: часто не мають жодного близького друга, краще спілкуються з дорослими ніж з однолітками;
- *страх перед школою*: неуспішність у навчанні часто формує у дітей негативне ставлення до школи, страх відвідування певних предметів, що сприймається навколишніми як підвищена тривожність, невпевненість, провокуючи агресію;
- *відсутність досвіду життя в колективі* (так звані «домашні» діти);
- *деякі захворювання*: заїкання, дислалія (порушення мовлення), дисграфія (порушення письма), дислексія (порушення читання);
- *знижений рівень інтелекту*, труднощі у навчанні;
- *високий інтелект*, обдарованість, видатні досягнення;
- *слабо розвинені гігієнічні навички* (неохайні, носять брудні речі, мають неприємний запах).

Форми прояву булінгу

Людину, яку вибрали жертвою і яка не може постояти за себе, намагаються принизити, залякати, ізолювати від інших різними способами. Найпоширенішими формами булінгу є:

1. Вербальний булінг

Словесне знуцання або залякування за допомогою образливих слів, яке включає в себе постійні образи, погрози й неповажні коментарі про кого-небудь (про зовнішній вигляд, релігію, етнічну приналежність, інвалідність, особливості стилю одягу і т. п.).

2. Фізичний булінг

Фізичне залякування або булінг за допомогою агресивного фізичного залякування. Полягає в багаторазово повторюваних ударах, стусанах, підніжках, блокуванні, поштовхах і дотиках небажаним і неналежним чином.

3. Соціальний булінг

Соціальне залякування або булінг із застосуванням тактики ізоляції. Припускає, що когось навмисно не допускають до участі в роботі групи, трапези за обіднім столом, гри, заняття спортом чи громадської діяльності.

4. Кіберзалякування

Кіберзалякування (кібернасильство) або булінг у кіберпросторі полягає у звинуваченні когось з використанням образливих слів, брехні та неправдивих чуток за допомогою електронної пошти, текстових повідомлень і повідомлень у соціальних мережах. Сексистські, расистські та подібні їм повідомлення

створюють ворожу атмосферу, навіть якщо не спрямовані безпосередньо на дитину.

До булінгу (цькування) у закладі належать *випадки*, які відбуваються безпосередньо *в приміщенні закладу та на прилеглих територіях* (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, їдальнею тощо) та (або) *за межами закладу під час заходів*, передбачених освітньою програмою, планом роботи закладу, та інших освітніх заходів, що організуються за згодою директора школи, в тому числі дорогою до (із) закладу освіти.

Ознаки булінгу (цькування) є *систематичне* вчинення учасниками освітнього процесу діянь стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, в тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, а саме:

- умисне позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру;
- словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи;
- будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток;
- будь-яка форма небажаної фізичної поведінки, зокрема ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, завдання ударів;
- інші правопорушення насильницького характеру.

Проявами, які можуть бути підставами для підозри в наявності випадку булінгу (цькування) учасника освітнього процесу в закладі освіти, є:

- замкнутість, тривожність, страх або, навпаки, демонстрація повної відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка;
- невірноважена поведінка;
- агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства;
- різка зміна звичної для дитини поведінки;
- уповільнене мислення, знижена здатність до навчання;
- відлюдкуватість, уникнення спілкування;
- ізоляція, виключення з групи, небажання інших учасників освітнього процесу спілкуватися;

- занижена самооцінка, наявність почуття провини;
- поява швидкої втомлюваності, зниженої спроможності до концентрації уваги;
- демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу;
- схильність до пропуску навчальних занять;
- відмова відвідувати школу з посиланням на погане самопочуття;
- депресивні стани;
- аутоагресія (самоушкодження);
- суїцидальні прояви;
- явні фізичні ушкодження та (або) ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, кволість тощо);
- намагання приховати травми та обставини їх отримання;
- скарги дитини на біль та (або) погане самопочуття;
- пошкодження чи зникнення особистих речей;
- вимагання особистих речей, їжі, грошей;
- жести, висловлювання, прізвиська, жарти, погрози, поширення чуток сексуального (інтимного) характеру або інших відомостей, які особа бажає зберегти в таємниці;
- наявність фото-, відео- та аудіоматеріалів фізичних або психологічних знущань, сексуального (інтимного) змісту;
- наявні пошкодження або зникнення майна та (або) особистих речей.

Наслідки шкільного насилля

Жертви булінгу переживають важкі емоції – почуття приниження та сором, страх, розпач і злість. Булінг вкрай негативно впливає на соціалізацію жертви, спричиняючи:

- *неадекватне сприйняття себе* – занижену самооцінку, комплекс неповноцінності, беззахисність;
- *негативне сприйняття однолітків* – відсторонення від спілкування, самотність, часті прогули занять;
- *неадекватне сприйняття реальності* – підвищену тривожність, різноманітні фобії, неврози;
- *відхилення у поведінці* – схильність до правопорушень, суїцидальні наміри, формування алкогольної, тютюнової чи наркотичної залежності.

Сторони булінгу (цькування) - безпосередні учасники випадку: *кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).*

Кривдник (булер) - учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, яка вчиняє булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу;

Потерпілий (жертва булінгу) - учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, щодо якої було вчинено булінг (цькування);

Спостерігачі - свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування).

Суб'єктами реагування у разі настання випадку булінгу (цькування) в школі є:

- служба у справах дітей Новояворівської міської ради
- органи місцевого самоврядування;
- дирекція та працівники закладу;
- засновник закладу освіти або уповноважений ним (ними) орган;
- територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України.

Суб'єкти реагування на випадки булінгу (цькування) в школі діють в межах повноважень, передбачених законодавством та нормативно-правовими документами.

ПОРЯДОК РЕАГУВАННЯ НА ВИПАДКИ БУЛІНГУ

Алгоритм діяльності педагогічних та інших працівників закладу при виникненні ситуацій булінгу

Педагогічні працівники закладу освіти у разі, якщо вони виявляють булінг (цькування), зобов'язані:

- вжити невідкладних заходів для припинення небезпечного впливу;
- за потреби надати домедичну допомогу та викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання медичної допомоги;
- звернутись (за потреби) до територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України;
- повідомити директора закладу та принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала учасником булінгу (цькування).

Роль учителя у такому алгоритмі чітко визначена. Учитель має надавати дитині-агресору та постраждалій дитині лише первинну допомогу, а потім передавати її фахівцям соціально-психологічної служби закладу.

Алгоритм діяльності соціально-психологічної служби при виникненні ситуацій булінгу

- Накопичення матеріалів, що підтверджують актуальність проблеми у певному класі. Збір необхідної інформації психологом та соціальним педагогом про прояви булінгу серед підлітків у школі.
- Діагностика психологічної атмосфери, системи взаємостосунків між однокласниками, соціометрія у класних колективах, де виявлено булінг.
- Виявлення булерів, а також реальних та потенційних жертв.
- Створення умов недопущення явища булінгу.
- Швидке і грамотне роз'єднання жертви з відповідними стресовими впливами булерів.
- Узагальнення результатів спостережень та діагностики психологічної атмосфери у класному колективі.
- Визначення переліку можливих дій, спрямованих на припинення агресивної поведінки учнів. Вибір найефективніших способів досягнення мети.
- Індивідуальна або групова (за необхідністю) психологічно-корекційна робота з жертвами булінгу.

Алгоритм діяльності

директора закладу при виникненні ситуацій булінгу

1. Директор закладу у разі отримання заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування):

- невідкладно у строк, що не перевищує *однієї доби*, повідомляє територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України, принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування);
- за потреби викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;
- повідомляє службу у справах дітей з метою вирішення питання щодо соціального захисту малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування), з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування) та вжиття заходів для усунення таких причин;
- скликає засідання комісії з розгляду випадку булінгу (цькування) (далі - комісія) не пізніше, ніж *упродовж трьох робочих днів* з дня отримання заяви або повідомлення.

Терміни подання та розгляду заяв або повідомлень про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти

Учасники освітнього процесу зобов'язані повідомити про випадок булінгу (цькування), стороною якого вони стали або підозрюють про його вчинення стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу або про який отримали достовірну інформацію, директора закладу або інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в закладі.

1. У закладі заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) або підозру щодо його вчинення приймає директор закладу.
2. Повідомлення можуть бути в усній та (або) письмовій формі.
3. Рішення про проведення розслідування із визначенням уповноважених осіб видається протягом 1 робочого дня з дати подання заяви.
4. Розслідування випадків булінгу (цькування) уповноваженими особами здійснюється протягом 3 робочих днів з дати видання рішення про проведення розслідування.
5. За результатами розслідування протягом 1 робочого дня створюється Комісія та призначається її засідання на визначену дату, але не пізніше, ніж через 3 робочих дні після створення Комісії.
6. Директор закладу зобов'язаний повідомити уповноважені органи Національної поліції (ювенальна поліція) та службу у справах дітей про кваліфікований Комісією випадок булінгу (цькування) протягом одного дня.

СКЛАД КОМІСІЇ, ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ ЇЇ ЧЛЕНІВ

1. Склад комісії затверджує наказом керівник закладу освіти. Комісія виконує свої обов'язки на постійній основі.
2. Склад комісії формується з урахуванням основних завдань комісії.

Комісія складається з *голови, заступника голови, секретаря та не менше, ніж п'яти її членів.*

До складу комісії входять педагогічні працівники, у тому числі ***практичний психолог та соціальний педагог, представники служби у справах дітей.***

До участі в засіданні комісії ***за згодою залучаються батьки*** або інші законні представники малолітніх або неповнолітніх сторін булінгу (цькування), а також ***можуть залучатися сторони булінгу*** (цькування), представники інших суб'єктів реагування на випадки булінгу (цькування) в закладі освіти.

3. Головою комісії є керівник закладу освіти.

Голова комісії організовує її роботу і відповідає за виконання покладених на комісію завдань, головує на її засіданнях та визначає перелік питань, що підлягають розгляду.

Голова комісії визначає функціональні обов'язки кожного члена комісії. У разі відсутності голови комісії його обов'язки виконує заступник голови комісії.

У разі відсутності голови комісії та заступника голови комісії обов'язки голови комісії виконує один із членів комісії, який обирається комісією за поданням її секретаря.

У разі відсутності секретаря комісії його обов'язки виконує один із членів комісії, який обирається за поданням голови комісії або заступника голови комісії.

4. Секретар комісії забезпечує підготовку проведення засідань комісії та матеріалів, що підлягають розгляду на засіданнях комісії, ведення протоколу засідань комісії.

5. Член комісії має право:

- ознайомлюватися з матеріалами, що стосуються випадку булінгу (цькування), брати участь у їх перевірці;
- подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються;
- брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування;
- висловлювати окрему думку усно або письмово;
- вносити пропозиції до порядку денного засідання комісії.

6. Член комісії зобов'язаний:

- особисто брати участь у роботі комісії;
- не розголошувати стороннім особам відомості, що стали йому відомі у зв'язку з участю у роботі комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб;
- виконувати в межах, передбачених законодавством та посадовими обов'язками, доручення голови комісії;
- брати участь у голосуванні.

7. Рішення Комісії реєструється в окремому журналі, зберігається в паперовому вигляді з оригіналами підписів всіх членів Комісії.

Реагування на доведені випадки булінгу

1. На основі рішення комісії з розгляду випадків булінгу (цькування), яка кваліфікувала випадок як булінг (цькування), а не одноразовий конфлікт чи сварка, тобто відповідні дії носять систематичний характер, директор закладу:

- повідомляє уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України (ювенальна поліція) та службі у справах дітей про випадки булінгу (цькування) в закладі освіти;
- забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили булінг, стали його свідками або постраждали від булінгу (цькування).

2. Заходи здійснюються заступником директора з виховної роботи у взаємодії з практичним психологом та соціальним педагогом школи та затверджуються директором школи.

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОСІБ, ПРИЧЕТНИХ ДО БУЛІНГУ (цькування)

Відповідальність за булінг (цькування) встановлена *статтею 173 п.4 Кодексу України про адміністративні правопорушення* такого змісту:

«Стаття 173 п.4» . Булінг (цькування) учасника освітнього процесу.

Булінг (цькування), тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого, - тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, - тягне за собою накладення штрафу від 100 до 200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, -тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від 20 до 40 годин.

Діяння, передбачене частиною другою цієї статті, вчинене малолітньою або неповнолітньою особою віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, - тягне за

собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від 100 до 200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від 40 до 60 годин.

Неповідомлення директором закладу уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу – тягне за собою накладення штрафу від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку.

ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ БУЛІНГУ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

- 1.** Ознайомлення учасників освітнього процесу з нормативно-правовою базою та регулюючими документами щодо попередження проблеми насилля в освітньому середовищі. Ініціювання, обговорення та планування спільних дій адміністрації, соціально-психологічної служби, педагогічного колективу, учнівського самоврядування та батьківської громадськості, спрямованих на подолання виявлених недоліків у роботі закладу з окресленої проблеми.
- 2.** Проведення зустрічей, круглих столів, семінарів, тренінгів із залученням представників правоохоронних органів, служб соціального захисту, медичних установ та інших зацікавлених організацій.
- 3.** Створення інформаційних куточків для учнів із переліком організацій, до яких можна звернутися у ситуації насилля та правопорушень.
- 4.** Ознайомлення дітей з інформацією про прояви булінгу та його наслідки.
- 5.** Просвіта батьків засобами веб-сайту, інформаційного стенду, індивідуальних та групових консультацій.

Батьківські збори як одна із форм організації спільної діяльності батьків, учителів, практичного психолога та соціального педагога, яка передбачає їх спілкування з метою обговорення актуальних питань навчання і виховання, ухвалення рішень.

Консультації - форма роботи з батьками, яка передбачає надання фахівцями психологічної служби допомоги батькам із різних проблем родинного виховання.

- 6.** Педагогічний консиліум - форма спілкування здобувачів освіти, учителів, фахівців психологічної служби навчального закладу та батьків, метою якої є цілісне, різнобічне вивчення особистості здобувача освіти, вироблення єдиної педагогічної позиції; визначення головних напрямів удосконалення виховного

процесу зусиллями вчителів, батьків, самого здобувача освіти; тренінги спілкування, методики оволодіння аутотренінгом.

7. Для успішного попередження та протидії насильству проводити заняття з навчання навичок ефективного спілкування та мирного розв'язання конфліктів.

Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в закладі відображається в плані заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти (ДОДАТОК 1.)

Моніторинг за реалізацією антибулінгової політики

1. Директор закладу призначає відповідальну особу за реалізацію Антибулінгової політики.

2. Призначена особа відповідає за реалізацію Антибулінгової політики, реагує на будь-які сигнали щодо її порушення, а також вносить пропозиції стосовно внесення змін до неї.

3. Працівники закладу можуть подавати пропозиції стосовно внесення змін до Антибулінгової політики та повідомляти про порушення її вимог на території закладу.

Функціональні обов'язки відповідального за моніторинг дотримання положень антибулінгової політики

1. Отримання повідомлень про ризики для дітей і реагування на них.

2. Самооцінювання рівня дотримання основних положень Антибулінгової політики закладу.

3. Надання пропозицій щодо внесення можливих змін в Антибулінгову політику закладу.

4. Консультування працівників закладу щодо конкретних випадків порушення безпеки дитини.

5. Роз'яснення у разі потреби батькам, дітям положень Антибулінгової політики, надання інформації щодо їх змін.

6. Інформування (у разі потреби) про випадки порушення безпеки дитини (ризик, загрози, насильство) компетентних установ, таких як поліція, соціальні служби.

Показники виконання вимог Антибулінгової політики

1. У закладі запроваджено реалізацію Антибулінгової політики, яка містить принципи захисту дітей від насильства.

2. Стратегія Антибулінгової політики визначає такі питання:

- порядок повідомлення та втручання, де поетапно зазначено, що слід робити, коли дитина стала жертвою насильства або її безпеці загрожують незнайомі люди, члени родини чи працівники закладу;
- правила захисту особистих даних, які визначають методи збереження та поширення інформації про дітей;
- правила захисту зображень дітей, які визначають, як можна знімати дітей на фото або відео та поширювати їх зображення;
- правила доступу дітей до мережі Інтернет і їх захисту від шкідливих матеріалів, розміщених у ній, включно з призначенням особи або осіб, відповідальних за нагляд за безпечним використанням комп'ютерної мережі.
- принципи безпечних відносин між працівниками закладу та дітьми, включно з повним описом поведінки, яка є неприйнятною при спілкуванні з дітьми.

3. Директором закладу призначено особу, відповідальну за реалізацію Антибулінгової політики, при цьому чітко визначено всі її завдання.

Заклад проводить навчання своїх працівників з питань захисту дітей від насильства та надання їм допомоги в небезпечних ситуаціях.

1. Усі працівники закладу ознайомлені з Антибулінговою політикою.
2. Усі працівники закладу знають, як розпізнати чинники ризику й ознаки насильства проти дітей, а також правові аспекти захисту дітей (обов'язковість втручання для залучення правоохоронної системи).
3. Учителі та класні керівники закладу пройшли навчання з методів та інструментів, які використовуються для навчання дітей захисту від насильства та зловживань (також при використанні Інтернету), мають плани відповідних занять і навчальні матеріали для дітей.
4. Класні керівники та вчителі пройшли інструктаж з питань запобігання випадкам знущань над однолітками серед дітей і реагування на них.

Школа проводить навчання батьків з питань виховання без застосування насильства та захисту дітей від насильства.

1. На веб-сайті школи для батьків є вся необхідна інформація з таких питань:
 - виховання дітей без застосування насильства;
 - захист дітей від насильства та зловживань, загрози для дітей у мережі Інтернет;
 - можливості для вдосконалення навичок виховання;
 - контактні дані установ, які надають допомогу в складних ситуаціях.

У закладі дітей навчають, які права вони мають і як вони можуть захистити себе від насильства.

1. На годинах спілкування організовано заняття для дітей з питань прав дитини та захисту від насильства і зловживань (також у мережі Інтернет).
2. Діти знають, до кого вони мають звертатися за порадами та допомогою у випадках насильства і зловживань.
3. У закладі є навчальні матеріали для дітей з питань прав дитини, захисту від ризиків насильства та зловживань, правил безпечної поведінки в мережі Інтернет.
4. Діти мають доступ до інформації про права дитини та можливості отримання допомоги в складних ситуаціях, зокрема про безкоштовні гарячі лінії для дітей і молоді на сайті школи.

Заклад проводить моніторинг своєї діяльності та регулярно перевіряє її на відповідність прийнятим правилам захисту дітей.

1. Прийняті правила та процедури для захисту дітей переглядаються щонайменше один раз на рік.
2. У рамках проведення контролю за дотриманням правил і процедур для захисту дітей у закладі проводяться консультації з дітьми та їхніми батьками (опікунами).
3. Щорічно готується внутрішній звіт про виконання в закладі освіти Антибулінгової політики.

Заключні положення

1. Антибулінгова політика чинна з дня її оприлюднення.
2. Оприлюднення документа має відбутися через його розміщення на сайті школи .

Додаток 1

**План заходів
Шклівського закладу загальної середньої освіти І-ІІІ ступенів
імені Мар'яна Корчака**

**з попередження насильства та булінгу (цькування)
у 2021 – 2022 навчальному році**

№ п/п	Заходи	Терміни виконання	Відповідальний
Нормативно-правове та інформаційне забезпечення попередження насильства та булінгу			
1	Підготовка наказу «Про попередження насильства та булінгу в закладі освіти»	Останній тиждень серпня	Директор
2	Підготовка наказу «Про порядок дій працівників закладу освіти в разі виявлення випадку насильства в закладі освіти»	Перший тиждень вересня	Заступник директора, відповідальний за напрямок профілактики та протидії насильству
3	Нарада з питань профілактики насильства за участю всіх категорій працівників: <ul style="list-style-type: none"> • педагогічний персонал • допоміжний персонал; • технічний персонал 	Вересень	Заступник директора, відповідальний за напрямок профілактики та протидії насильству
4	Обговорення та прийняття правил поведінки у класах	Вересень	Класні керівники, старости класів
5	Напрацювання механізмів звернення через скриньку довіри для повідомлень про випадки насильства, булінгу	Вересень	Практичний психолог, соціальний педагог
6	Оновлення розділу щодо профілактики насильства на сайті школи	Вересень	Відповідальний за роботу сайту школи
7	Підготовка документа з посиланням на нормативну базу з профілактики насильства в освітньому середовищі для педагогів	Жовтень	Заступник директора, відповідальний за напрямок профілактики та протидії насильству
8	Підготовка методичних рекомендацій для педагогів з: <ul style="list-style-type: none"> • вивчення учнівського колективу; • розпізнавання ознак різних видів насильства 	Жовтень	Соціальний педагог

9	Оформлення тематичного стенда	Жовтень	Практичний психолог, соціальний педагог
10	Підготовка тематичних буклетів з попередження насильства за участю старшокласників	Жовтень	Соціальний педагог, учнівське самоврядування
11	Перевірка доступності для всіх учасників освітнього процесу інформації (правил поведінки та нормативних документів) з профілактики насильства	Листопад	Заступник директора, відповідальний за напрямок профілактики та протидії насильству, учнівське самоврядування
12	Виступ на загальношкільних батьківських зборах з повідомленням про заходи з профілактики насильства в учнівському колективі та порядок реагування	Грудень	Соціальний педагог
Робота з вчителями та іншими працівниками закладу освіти			
13	Проведення навчальних семінарів для вчителів щодо запобігання насильства, порядку та заходів реагування	Жовтень	Заступник директора, соціальний педагог
14	Інструктивні наради з питань профілактики насильства з допоміжним та технічним персоналом	Листопад	Заступник директора
15	Бесіда з класними керівниками за результатами діагностик класу	Упродовж року	Практичний психолог, соціальний педагог
16	Консультації класних керівників практичним психологом та соціальним педагогом з проблемних ситуацій	Упродовж року	Практичний психолог, соціальний педагог
Робота зі здобувачами освіти			
17	Проведення тренінгів для старшокласників з розвитку навичок спілкування та мирного вирішення конфліктів	Упродовж року	Практичний психолог, соціальний педагог

18	Імітаційна гра для учнів 1-4 класів «Якщо тебе ображають»	Жовтень	Класні керівники
19	Тиждень толерантності	Листопад	Практичний психолог, соціальний педагог, учнівське самоврядування
20	Імітаційна гра для учнів середніх та старших класів «Розкажи про насильство»	Грудень	Класні керівники
21	Конкурс плакатів «Ми проти насильства»	Березень	Соціальний педагог, учнівське самоврядування
22	Тематичні батьківські збори	Грудень	Класні керівники
23	Підготовка пам'ятки для батьків про порядок реагування та способи повідомлення про випадки насильства щодо дітей, заходи захисту та надання допомоги дітям	Грудень	Соціальний педагог, учнівське самоврядування
24	Проведення консультацій з питань взаємин батьків з дітьми	Упродовж року	Практичний психолог, соціальний педагог
Моніторинг життєдіяльності закладу освіти			
25	Самооцінка закладу освіти за показниками безпеки, комфортності, інклюзивності	2 рази на рік	Адміністрація школи, колектив закладу
26	Анонімне анкетування учнів 5-11 класів про випадки насильства у школі	Грудень	Соціальний педагог
27	Анкетування батьків про безпеку в закладі освіти	Грудень	Класні керівники
28	Діагностика психологічного клімату в закладі освіти. Анкетування учнів та вчителів	Лютий	Практичний психолог, соціальний педагог
29	Аналіз інформації з журналу обліку випадків насильства	Щомісяця	Заступник директора, відповідальний за напрямок профілактики та протидії насильству,

			учнівське самоврядування
30	Підготовка звіту про виконання заходів з профілактики насильства	Травень-червень	Заступник директора, відповідальний за напрямок профілактики та протидії насильству, учнівське самоврядування